

M.A 2nd Semester Examination, 2011

SANSKRIT

PAPER — SAN-203

Full Marks : 40

Time : 2 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable

Illustrate the answers wherever necessary

1. “उदिते नैषधे काव्ये क्व माघः क्व च भारविः” — Explain the propriety of the statement with reference to your text. 12

Or

“महाजनाचारपरम्परेदृशी” — Who is the speaker and to whom it is said? What ‘महाजनाचार’ is referred to here? Sketch the character of the speaker in this respect.

2 + 2 + 8

(Turn Over)

2. Discuss the comparative importance of the two halves of the 'Meghadūtam'. Is this division of the lyric as 'Purba-Megha' and 'Uttara Megha' authentic.

12

Or

“मार्गं तावच्छृणु कथयतस्त्वत्प्रयाणानुरूपम्”— Who said this and to whom? Which 'मार्गं' (route) is referred to here? Describe the natural beauty of that route.

2 + 2 + 8

3. Explain in Sanskrit with Devanāgarī script any two taking one from each Group :

8 x 2

GROUP—A

(i) अदृश्यमाना कचिदीक्षिता कचिन्ममानुयोगे भवतः सरस्वती ।

कचित् प्रकाशां कचिदस्फुटार्नसं सरस्वतीं जेतुमनाः सरस्वतीम् ॥

(ii) अदोश्यमालप्य शिखीव शारदो वभूव तूष्णीमहितापकारकः ।

अथास्य रागस्य दधा पदे पदे वचांसि हंसीव विदर्भजाददे ॥

GROUP—B

- (iii) जातवंशे भुवनविदिते पुष्करावर्तकानां
जानामि त्वां प्रकृतिपुरुषं कामरूपं मघोनः ।
तेनार्थित्वं त्वरि विधिवशाद् दूरबन्धुर्गतोऽहं
याच्चा मोघा वरमधिगुने नाधमे लब्धकामा ॥
- (iv) धूमज्योतिः सलिलमरुतां सन्निपातः क्व मेघः
सन्देशार्थाः क्व पट्टकरणैः प्राणिभिः प्रापणीयाः ।
इत्यौत्सुक्यादपरिगणयन्गुह्यकस्तं ययाचे
कामार्ता हि प्रकृतिकृपणाश्चेतनाचेतनेषु ॥